

ชื่อเรื่อง การประเมินโครงการฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีข้าวของคนอีสานผู้เด็กและเยาวชน

ผู้วิจัย นายประศาสตร์ ฐระนิตย์ ปริญญา ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา)

กรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์ฉัตรตะวัน แสนบุคคา	ประธานกรรมการ
	ดร. รังสรรค์ สิงห์เลิศ	กรรมการ
	อาจารย์เชษฐา จักรไชย	กรรมการ

สถาบันราชภัฏมหาสารคาม 2545

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินโครงการฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีข้าวของคนอีสานผู้เด็กและเยาวชน โรงเรียนบ้านเวงเหล่าแก่น้อย บ้านเวงเหล่า บ้านแก่น้อย ตำบลแคน อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดมหาสารคาม ในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการว่าจะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้หรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคอะไร มีวิธีการแก้ไขปัญหายังไร พื้นที่ดำเนินการ งบประมาณ กระบวนการทำงานเหมาะสมหรือไม่ และผลสำเร็จของโครงการเป็นอย่างไร ในการประเมินโครงการผู้วิจัยได้ใช้หลักการประเมินของซิป โมเดล(CIPP model) ประกอบด้วยหลักการประเมิน 4 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านบริบทและสถานะแวดล้อม (Context evaluation) โรงเรียนบ้านเวงเหล่าแก่น้อย บ้านเวงเหล่า บ้านแก่น้อย มีความเหมาะสมในการดำเนินการตามโครงการนี้อยู่ในระดับมาก เพราะเป็นหมู่บ้านที่มีปัจจัยพื้นฐานประกอบหลายอย่าง ได้แก่ ชุมชนได้มีกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น ตามประเพณีความเชื่อของคนอีสาน คือ สัต 12 คอง 14 โดยมีการทำบุญตามฤดูกาลทั้ง 12 เดือน ตามความเหมาะสมและโอกาส นอกจากนั้นทั้ง 2 หมู่บ้าน ยังมีภูมิปัญญาท้องถิ่นประเภทหมอลำ หมอแคน หมอพิณ และอื่น ๆ อีกหลายคน

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input evaluation) โครงการฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีข้าวของคนอีสานผู้เด็กและเยาวชน ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์การแพนประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็น 2 หมวด คือ ค่าบริหารจัดการและค่าวัสดุอุปกรณ์ ปัญหาที่พบคือในเรื่อง

งบประมาณ คือ การอนุมัติงบประมาณที่ล่าช้า ซึ่งผู้รับผิดชอบโครงการต้องหางบประมาณสำรองไว้ ในส่วนของบุคลากร ทีมวิทยากร คณะครูที่เลี้ยงมีความรู้ความชำนาญในการถ่ายทอดเทคนิควิธีการต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมก็ให้ความสำคัญเข้าร่วมกิจกรรมอย่างพร้อมเพรียง ชุมชน ครู ผู้ปกครองให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ สถานที่มีความเหมาะสม

3. ด้านกระบวนการ (Process evaluation) การจัดกิจกรรมตามกระบวนการ ทีมวิทยากร ได้จัดทำแผนการปฏิบัติการถ่ายทอด และเผยแพร่กิจกรรมนำเสนอของอนุมัติจากผู้บริหารโรงเรียน ก่อนดำเนินการล่วงหน้า และทางโรงเรียนได้ประสานกับนักเรียนและเยาวชนตามวันเวลา บางกิจกรรมก็นำกลุ่มเป้าหมายไปศึกษาตามแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในชุมชน โดยเชิญภูมิปัญญาและประชาชนมาร่วมเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ จึงทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีขึ้นระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

4. ด้านผลผลิต (Product evaluation) จากการวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนดำเนินโครงการ ในส่วนของการวัดทัศนคติก็มีความเหมาะสมระดับมาก 8 ข้อ ระดับน้อย 2 ข้อ และในส่วนของการปฏิบัติจากจำนวนการแสดงท่ารำ 7 รายการ ปรากฏว่า ระดับการประเมินระดับมาก 6 รายการ ระดับปานกลาง 1 รายการ

ในการดำเนินการตามโครงการฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีข้าวของคนอีสานสู่เด็กและเยาวชนรักษาวัฒนธรรมเป็นสมาชิกของโครงการและเผยแพร่แสดงตามที่ต่าง ๆ เป็นการสร้างความสามัคคีในท้องถิ่น รวมทั้งเป็นการใช้ทรัพยากรบุคลากรในท้องถิ่นเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนของผู้เรียนอีกทางหนึ่งด้วย

Title: An Evaluation of reviving Isan Rice Traditions Project among children and youths

Author: Mr. Prasart Turanit Degree: M.A. (Social Sciences for Development)

Advisors:	Ms. Chattawan Saenbudda	(Chairperson)
	Dr. Rungsun Singhalert	Committee
	Mr. Chetta Jakchai	Committee

Rajabhat Institute Mahasarakham, 2002

ABSTRACT

This evaluative study aimed at evaluation Project of Reviving Isan Rice Traditions among Children and Youths of Ban Wanglao Kaonoi School, Wanglao and Kaonoi Villages, Tambon Kan, Waeng District, Mahasarakham Province. It was to find out if Project objectives were met; if there were any problems or constraints; how problems were solved; if project site, budget and work procedure were appropriate; and what project outcome were. This project appraisal was conducted by using the CIPP model of evaluation consisting of 4 areas: Context, Input, Process and Product. Finding of the study were as follow:

1. Regarding Context Evaluation, it was found that appropriateness of project site, Ban Wanglao Kaonoi School, Wanglao and Kaonoi Villages, Tambon Kan, was at a high level: the two villages are settings that consist of basic factors such activities for generation local culture and traditions, especially traditions or merit making according to the Heed sibsong Kong Sibi, or traditional religious practices observed during each of the twelve lunar months of the year. Besides, some of the residents or villagers are known as Isan folksong singers reflecting local wisdom in some of the residents or villagers are known folksong singers reflecting local wisdom in deferent forms such as Mor Lam, Mor Pin, and many others.

2. With regard to Input Evaluation, the project received a budget from Plan International Thailand for management and equipment. One of the problems found regarding budgeting was delays in budget approval, Prompting personnel in charge of the project to

seek funds from other sources to subsidy project expenses. Regarding personnel, the study revealed that guest speakers or supervisors, other teaching and mentors were rated skillful in using various techniques or methods. Participants were generally willing to participate in the activities organized for them. People from the local community, as well as teachers and parents, earnestly supported these activities and the venue or place for activities was also rated appropriate.

3. As far as Process Evaluation was concerned. The study revealed the activities were organized as planned, teams of guest speakers or trainers were formed to make project operation and project promotion plans, which were later submitted to school administrators in advance and prior to implementation. The school made contacts with prospective participants, children and youths, as planned. Some activities even allowed for taking target groups on study tours of sites known as sources of local wisdom, while others involved inviting local experts to share their expertise or wisdom regarding particular traditions. This led to better relationships between the school and community.

4. Product Evaluation found that participants' learning achievements after taking part in the project were higher than accomplishments found prior to their participation. Moreover, their attitudes were rated high on items and low on 2 items on appropriateness, and their actual performances of 7 dramatic arts movements showed that 6 of them were rated high and 1 was rated as moderate.

Evaluation of Project for Reviving Isan Rice Traditions among children and youths indicated that the project helped encourage unity among members of the local community in sharing their resources, personnel or local experts, and offered project participants means for learning